

Nieuwsbrief natuurversterking Boetelerveld

Juli 2024

Het Boetelerveld is een uniek natuurgebied. Het is op Europese schaal zo bijzonder dat het de Natura 2000-status heeft gekregen. Dankzij een uitgebreid gebiedsproces zijn er op grote schaal maatregelen uitgevoerd om de natuurwaarden in het Boetelerveld te behouden en versterken. In 2023 heeft Landschap Overijssel enkele aanvullende werkzaamheden uitgevoerd, om de herstellende natuur extra te ondersteunen. Het lukte echter niet om deze werkzaamheden voor de winter af te ronden; dat gebeurt nu deze zomer. In deze nieuwsbrief leest u hier meer over.

Bettine Baas, projectleider

Half augustus weer aan het werk

Projectleider Bettine Baas: 'We starten weer op in het Boetelerveld in de week van 19 augustus. Heel simpel gezegd, gaan we dan verder waar we vorig jaar geëindigd zijn. We werken op meerdere plekken tegelijk. Soms moeten we nog iets uitvoeren en soms nog iets opruimen of afronden. We hebben vijf weken voor de werkzaamheden gepland en in het plantseizoen worden de struiken en bomen aangeplant.'

In alle gevallen gaat het om werkzaamheden die we afgelopen december hebben moeten staken. Toen werd het té nat om nog langer door te gaan. Daar speelde de vele regen uiteraard een rol in, maar ook de vertraging die we meteen aan het begin opliepen, door een ingediend bezwaar. Dat werd na zes weken ongegrond verklaard, waarna we er alles aan gedaan hebben om die verloren tijd weer in te halen. Maar ook in de zomer werkte het weer al niet mee en was het erg nat. Inlopen op de planning bleek onmogelijk. Vlak voor het winterseizoen hebben we moeten besluiten het werk in tweeën te knippen.

Contact opnemen

In deze nieuwsbrief leest u meer over de afronding van de werkzaamheden. Heeft u vragen of opmerkingen over deze nieuwsbrief, of over de werkzaamheden? Mail mij dan via bettine.baas@landschapoverijssel.nl en ik neem snel contact met u op. U kunt ook bellen met terreinbeheerder Jeroen Buunen, via 06 - 82 59 85 90 of hem mailen via jeroen.buunen@landschapoverijssel.nl.'

Hartelijke groeten, namens het team Natuurversterking Boetelerveld,
Bettine Baas
projectleider

Wat moet er nog gebeuren?

1. In het noordwesten van het gebied verbeteren we de wandelroute. We maken hier een extra 'lus' die wandelaars over de houtwal leidt als het bestaande pad onder water staat. Ook plaatsen we hier een duiker.
2. We plaatsen een duiker in een oude ontginningswal die van oost naar west door het gebied loopt, om de natuurlijke oppervlaktewaterstromen te herstellen. Hier zijn vorig jaar al twee duikers geplaatst.
3. In het zuidwesten dempen we drie greppels. Dit doen we met het leemhoudend zand dat bij de westelijke ingang ligt.
4. We gebruiken het leem bij de oostelijke ingang om drie kamsalamanderpoelen te belemmen, zodat ze niet meer lekken.
5. We ruimen overal de gerooide bomen en takken op die er nog liggen. Zodra die weg zijn, frezen we de achtergebleven boomstronken en verwijderen we ook de voedselrijke toplaag van de bodem (strooisellaag). Hierdoor creëren we optimale omstandigheden voor de terugkeer van heide, heischraal grasland en blauwgrasland.
6. Op een windstille dag strooien we kalk, steenmeel (gemalen gesteente) en heidemaaisel uit over de geplagde delen. Dit doen we om de mineralenbalans in de bodem te ondersteunen en de heideontwikkeling te stimuleren.
7. Als laatste werk planten we loofbomen om het landbiotop van de kamsalamander te verbeteren. We doen dit ergens in het aankomende plantseizoen.

Nieuwsbrief natuurversterking Boetelerveld

Wat merkt u van de werkzaamheden?

Rijplaten voorkomen beschadiging van de bodem.

Rien Heerdink houdt namens Landschap Overijssel toezicht op de uitvoering van de werkzaamheden. Dat betekent dat hij doorlopend controleert of het werk zo gebeurt als vooraf is afgesproken.

Rien Heerdink: 'Ik let daarbij op verschillende dingen. Zo min mogelijk overlast veroorzaken is een heel belangrijke. Om te beginnen: buiten het gebied. We plannen het werk zo dat er zo min mogelijk hinder ontstaat voor de omgeving; omwonenden bijvoorbeeld en mensen die gebruikmaken van de wegen rond het Boetelerveld. Daarnaast kijken we ook goed naar het beperken van de overlast voor wandelaars en andere recreanten in het gebied. En last but not least doen we er alles aan om planten en dieren in het Boetelerveld niet te verstoren.'

Transportroutes

Het afvoeren van stammen en strooisel – door trailers en trekkers met dumpers – gebeurt via de westelijke (hoofd) ingang en de Schoonhetenseweg. In het Boetelerveld brengen zogeheten loaders het kaphout naar een depot bij dezelfde ingang. Daar wordt het overgeladen en verder afgevoerd.

Parkeerplaats

De parkeerplaats bij de westelijke ingang blijft normaal bereikbaar. Tijdens de werkzaamheden kan het voorkomen dat er – door het laden van kaphout – tijdelijk minder parkeerplekken beschikbaar zijn.

Wandelpaden

Ook de wandelpaden blijven normaal geopend. Waar nodig leggen we aparte 'rijplatenbanen' in het veld, om te voorkomen dat we de bodem beschadigen. Nadat het werk definitief is afgerond, controleren we de wandelroute en knappen deze waar nodig op.

Ecologisch werkprotocol

Alle uitvoerders houden zich aan het zogeheten ecologisch werkprotocol.

De machinisten en chauffeurs die in het Boetelerveld werken, krijgen vooraf een duidelijke instructie van de ecologen van Landschap Overijssel en de aannemer. Doordat we buiten het broedseizoen werken, verstoren we geen vogels. De zomertemperaturen zorgen ervoor dat de amfibieën en reptielen in het gebied warm en dus mobiel zijn.'

Het was afgelopen najaar erg nat in het gebied.

Duiker die in 2023 is aangebracht, Nico Kloek

Runderen in het Boetelerveld

Terreinbeheerder Jeroen Buunen is verantwoordelijk voor het beheer van het natuurgebied. Na de uitvoering van de natuurverbeterende maatregelen in het gebied zijn daar de nodige activiteiten bijgekomen. Extra maaibeurten bijvoorbeeld, om de herstellende natuur een duwtje in de rug te geven.

Jeroen Buunen: 'We voeren dit zogeheten overgangsbeheer uit in periodes van drie jaar. Als de natuurontwikkeling robuust genoeg is, stoppen we ermee. Overgangsbeheer in het Boetelerveld richt zich hoofdzakelijk op het verwijderen van jonge bomen uit de nieuwe heide. Dat doen we op drie manieren: machinaal, handmatig en met begrazing.'

Runderen versus schapen

Dit jaar - 2024 - is het laatste jaar van de eerste overgangsbeheerperiode na het gebiedsproces. De eerste twee jaar begraaften we met schapen. Vanaf begin juli zijn we gestart met runderen. Ik ben echt ontzettend benieuwd naar het resultaat.

Een kudde runderen gedraagt zich totaal anders dan een schaapskudde. De dieren lopen er fulltime, in plaats van een paar weken. Ze eten andere dingen; houtige gewassen en bollen pijpenstro.

Ze slopen ook meer, door hun gedrag, formaat en gewicht en dat levert weer de nodige variatie op in het gebied. En de dichtheid van de kudde past heel goed bij het extensieve beheer van het Boetelerveld.

Herefords, blaarkoppen, heidekoeien

Runderen passen sowieso goed bij het Boetelerveld, als je het mij vraagt. Vanwege de oorspronkelijke gebruiksfunctie van het gebied. Heide is ontstaan doordat er runderen en schapen graasden. Logisch dus om ze ook in te zetten voor beheer. In het verleden waren er problemen met de babesia-parasiet waarmee een deel van de teken in het Boetelerveld zijn besmet. De brandroden die er toen liepen, waren hier niet tegen bestand. De herefords en Schotse hooglanders hadden minder last van de parasiet. Voor het begrazingsproject dat we vanaf juli dit jaar uitvoeren, hebben we drie 'oude' rassen geselecteerd: blaarkoppen, heidekoeien en herefords. Allemaal relatief klein, compact gebouwd, sterk en gesteld op een sober dieet. We willen uitvinden welk ras het best geschikt is, qua begrazingspatroon en qua gezondheid.

Monitoren

Er lopen acht runderen. Als alles meezit een jaar lang. Of in ieder geval zolang het niet te nat is en er voedsel is. Het dagelijks beheer van en toezicht op de kudde is in handen van een aantal lokale veehouders/boeren, waar ik nauw contact mee heb. Zij bezoeken de dieren dagelijks. Hun gezondheid wordt frequent gecontroleerd door een lokale veearts. Dus als er iets 'fout' gaat, zijn we er snel bij. We zijn blij met deze lokale samenwerking en maken dankbaar gebruik van de aanwezige kennis. De resultaten van het project gebruiken we om te beslissen of, en zo ja hoe, we het Boetelerveld in de toekomst willen blijven begrazen.'

Herefords, Nico Kloek

Nieuwsbrief natuurversterking Boetelerveld

Bijzondere plek, bijzondere natuur

Het nooit ontgonnen Boetelerveld is het allerlaatste vochtige heidegebied in Salland. De ondergrond bestaat grotendeels uit fijn dekzand en is sterk doorlatend. In de bovengrond bevindt zich een ijzerrijke laag waar water nauwelijks doorheen zakt. Dankzij verschillende leemlaagjes en hoogteverschillen in de bodem komt in de natuurlijke laagten in natte periodes mineraalrijk grondwater aan de oppervlakte. Op die plekken zijn prachtige blauwgraslanden ontstaan met bijzondere planten als blauwe zegge, klokjesgentiaan, tormentil, kleine zonnedaauw, orchideeën en melkviooltje. In en rond de poelen, ooit aangelegd als drinkwatervoorziening voor vee, huizen kamsalamanders, poelkickers en insecten zoals libellenlarven en waterkevers.

De rest van de begroeiing in het Boetelerveld bestaat vooral uit vochtige (dop)heide, grasvegetaties, jeneverbessen, grove den, zomereik en berk. Het gebied heeft een grote aantrekkingskracht op vogels als roodborstta-puiten, boompiepers, gekraagde roodstaarten, veldleeuweriken en nachtzwaluwen.

Blijf op de hoogte!

- Op www.landschapoverijssel.nl/boetelerveld vindt u altijd actuele informatie.
- In het Boetelerveld staan informatieborden over de natuurversterking en de toegankelijkheid van het gebied.
- Kent u iemand die deze nieuwsbrief ook zou willen ontvangen, stuur hem dan gerust door. Aanmelden kan natuurlijk ook! Stuur dan een mail naar fleur.degraaff@landschapoverijssel.nl.

Heideblauwtje, Nico Kloek.